

Schutte

wordt opgevoerd, zullen tienduizenden oudkomers nooit voor een inburgeringsprogramma in aanmerking komen. Uit de bestaande wachtlijsten blijkt dat de bereidheid tot inburgering er vaak wel is. Het is dan aan overheid en samenleving om ervoor te zorgen dat die bereidheid wordt omgezet in werkelijkheid. Er zal een plan voor de middellange termijn moeten komen waarin wordt aangegeven welke financiële en organisatorische maatregelen nodig zijn om uiteindelijk de hele groep oudkomers in de gelegenheid te stellen om een inburgeringsprogramma te volgen. Als op die manier de mogelijkheden geboden worden, is ook het moment aangebroken om te denken aan een verplichting tot het volgen van zo'n programma, als dat dan tenminste nog nodig is.

Ondertussen mag de aandacht niet verslappen voor de inburgering van nieuwkomers. Een veel te groot percentage haakt nu tussentijds af. Dat maakt deelneming aan het programma te vrijblijvend. Zeker bij nieuwkomers moet ernst gemaakt worden met de regel dat wie in Nederland wil blijven wonen en werken, moet inburgeren in de Nederlandse samenleving.

Wat betekent inburgering in de Nederlandse samenleving nu in de praktijk? Vaak hoor je in één adem noemen: inburgeren met behoud van eigen culturele waarden. Als het evenwel aankomt op concretisering hiervan, komen de vragen. Hoe zit het dan met al die cultureel of religieus bepaalde gewoonten die wij in Nederland niet of niet meer kennen en waarderen? Moeten wij het als een verrijking van onze multiculturele samenleving beschouwen dat deze ook in Nederland geïntroduceerd worden? Dat zal niemand zonder meer willen. Toch moeten wij de betekenis van zulke gewoonten niet onderschatten. Ze hebben in hun cultuur ook vaak diepe wortels. Wie daarmee moet breken, kan gemakkelijk van zijn eigen wortels vervreemd raken. Daarom is zorgvuldigheid op dit terrein geboden. Het is zeker niet zo dat alles wat uit een voor ons vreemde cultuur afkomstig is, per definitie van minder waarde is dan Nederlandse tradities en waarden. Het tegendeel kan het geval zijn, bijvoorbeeld als grote waarde gehecht wordt aan banden in gezin

en familie. Integratie is niet hetzelfde als assimilatie.

Aan de andere kant mag van iemand die zich blijvend onder ons wil vestigen, ook gevraagd worden om te kiezen voor de Nederlandse samenleving. Dat kan tot uitdrukking komen in een verzoek tot naturalisatie, maar ook in het respecteren en op de duur wellicht overnemen van essentiële waarden van onze cultuur. Dat hoeft wat mij betreft niet zo ver te gaan als met die uit Tunesië afkomstige vader, die zijn kinderen alle coupletten van het Wilhelmus uit het hoofd liet leren. Twee coupletten is ook genoeg! Maar willen kinderen van buitenlandse afkomst niet blijvend in een achterstandspositie verkeren, dan zullen zij ook primair als Nederlandse kinderen moeten opgroeien. Anderzijds moet de Nederlandse samenleving openstaan voor waarden die in andere culturen hoog aangeslagen worden en die niet met onze rechtsorde in strijd zijn. Als bijvoorbeeld door zulke invloeden de Nederlandse samenleving wat minder individualistisch zou worden, zou dat winst betekenen.

Ten slotte moeten wij erop bedacht zijn anderen niet de rechten te onthouden die wij voor onszelf hoog achten. Opkomen voor de rechten van de ouders wat betreft de keuze voor openbaar of bijzonder onderwijs houdt niet op bij de grenzen van onze cultuur. Of het verstandig is te kiezen voor een school voor eigen richting, is ter beoordeling van de ouders en niet van goedbedoelende politici. Het integratiebeleid staat ondanks tientallen jaren minderhedenbeleid nog in de kinderschoenen. Het is aan deze bewindslieden, er alles aan te doen dat stadium te ontgroeien.

De beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: De bewindslieden zullen donderdag antwoorden.

Sluiting 21.38 uur

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. de volgende brieven:
  - drie, van de minister van Buitenlandse Zaken, te weten:
    - een, ten geleide van een overeenkomst tussen de regeringen van het

Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en de regering van de Republiek Estland, anderzijds, inzake de afschaffing van de visumplicht (27068, R1649);
een, ten geleide van een overeenkomst tussen de regeringen van het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en de regering van de Republiek Letland, anderzijds, inzake de afschaffing van de visumplicht (27069, R1650);
een, ten geleide van een overeenkomst tussen de regeringen van het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en de regering van de Republiek Litouwen, anderzijds, inzake de afschaffing van de visumplicht (27070, R1651);

een, van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking, ten geleide van een overzicht van het door Nederland in 1999 gevoerde beleid op het gebied van programmahulp aan ontwikkelingslanden, gefinancierd lastens middelen voor Ontwikkelingssamenwerking (26433, nr. 23);

een, van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, ten geleide van twee fiches die werden opgesteld door de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC) (22112, nr. 152);

een, van de minister van Justitie, over de capaciteitsproblematiek gevangeniswezen (24587, nr. 47);

twee, van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, te weten:

een, inzake het Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 (26345, nr. 31);

een, inzake de schietvaardigheid van politieambtenaren (26901, nr. 6);

een, van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie, inzake het integraal veiligheidsprogramma (26604, 26345, nr. 7);

twee, van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, te weten:

een, over het NGO-beleid met de Nederlandse Antillen en Aruba (26605, nr. 6);

een, ten geleide van het rapport "Vrijwilligheid in de openbare veiligheid" (26956, nr. 3);

een, van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, over ondersteuning omslag lerarenopleidingen naar een

Lijst van ingekomen stukken

'vraaggerichte oriëntatie (23328, nr. 65);

een, van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, over de voortgang van het "Weer samen naar school"-project (21860, nr. 55);

een, van de minister van Defensie, over de wijze waarop het ongevalonderzoek bij een aantal bondgenoten is vormgegeven (26110, R1619, nr. 17);

een, van de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, en van Economische Zaken, ten geleide van het kabinetsstandpunt inzake het MDW-rapport "Meer met minder, naar een nieuw ruimtelijk beleid voor de detailhandel" (24036, nr. 157);

een, van de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van het Toezichtsverslag sociale huursector 1998 (24508, nr. 59);

een, van de minister van Verkeer en Waterstaat, ten geleide van het Tracébesluit Hogesnelheidslijn-Zuid (aanvulling II) (22026, nr. 116);

twee, van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, te weten:

een, over de aanstaande Telecomraad (21501-10, nr. 52);

een, inzake de ontwikkeling van het Nationaal antennebeleid (21693, nr. 51);

een, van de staatssecretarissen van Verkeer en Waterstaat en van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, over samenwerkingsafspraken Veiligheid en natuur (25017, nr. 29);

vier, van de minister van Economische Zaken, te weten: een, over vliegtuigontwikkelingsprojecten (25820, nr. 8);

een, over de Memorandum of Understanding met Roemenië en relatie SCORE en Joint Implementation (26800-V, 26800-XIII, nr. 90);

een, ten geleide van het verslag van het bezoek aan Singapore op 6 en 7 maart 2000 (26800-XIII, nr. 50);

een, inzake instelling agentschap EVD (27058);

een, van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, inzake een vergadering van de Europese ministers van landbouw op 17 en 18 april 2000 (21501-16, nr. 254);

een, van de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, over de voorbereiding voor de 11de CITES-conferentie die van 10 tot 20

april a.s. in Nairobi wordt gehouden (26800-XIV, nr. 106);

een, van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over bijbanen van jongeren (26800-XV, nr. 70);

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, ten geleide van het standpunt op het onlangs uitgebrachte advies van de Gezondheidsraad "Grote luchthavens en gezondheid" (26800-XVI, nr. 86);

een, van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, inzake het handicapactiebeleid (24170, nr. 53);

een, van het lid Snijder-Hazelhoff c.s., inzake de inwerkingtreding van het Besluit huisvesting vleeskuiken-ouderdieren (27052, nr. 2).

Deze brieven zijn al gedrukt en rondgedeeld;

2. een brief van het lid Bakker, ten geleide van het voorstel van wet van het lid Bakker tot wijziging van de Arbeidstijdenwet, het Burgerlijk Wetboek en de Algemene wet gelijke behandeling (gewetensbezwaren zondagsarbeid) (27075).

Dit stuk is al gedrukt en rondgedeeld en voor advies naar de Raad van State gezonden;

3. een brief van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, houdende intrekking van het wetsvoorstel inzake Tijdelijke wet beperking omvang varkenshouderij (26881, nr. 5).

De voorzitter stelt voor, deze brief voor kennisgeving aan te nemen;

4. de volgende brieven:

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van het Verdrag met de FAO betreffende de 32ste zitting van het Codex Comité reststoffen van pesticiden te 's-Gravenhage van 1 tot 8 mei 2000;

een, van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, ten geleide van het alcohol- en drugsbeleid EK 2000;

een, van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, inzake een leenbank;

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, inzake houtverduurzaming en antifouling;

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

ten geleide van het advies van de Raad voor de volksgezondheid en zorg (RVZ) betreffende professionals in de gezondheidszorg en de bijbehorende publicatie "Gender en professionals in de gezondheidszorg".

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies en niet te drukken;

5. de volgende brieven:

een, van de secretaris-generaal van het Europees Parlement, ten geleide van een aantal aangenomen resoluties;

een, van de Ambassadeur van Colombia, inzake de succesvolle strijd tegen drugs.

Deze brieven liggen op de griffie ter inzage;

6. de volgende brieven:

een, van de Vereniging van Friese Gemeenten, inzake dienstverlening CWI op het platteland;

een, van het gemeentebestuur van Maasbracht, inzake verdeling gemeentefonds 2001;

een, van F.B.H. Koper, inzake leeftijdsdiscriminatie.

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies;

7. de volgende brieven:

een, van mr. R.R. Hartholt, over het voornemen om de beschermde titel makelaar o.g. af te schaffen;

een, van G.J. Stolk, inzake de bezwaren tegen de voorstellen van het zgn. Indisch platform;

een, van E. Hesselink, over uitkeringen aan Indische oorlogsslachtoffers;

een, van G.C. Hendriks-Bergsman, inzake besteding 250 mln. voor Indische gemeenschap;

een, van J. Uitenboogaart, inzake uitkeringen aan Indische oorlogsslachtoffers;

een, van J.F. de Jong, inzake het woonwagenkamp aan het Keesomplein;

een, van M.J.E. van der Kley, inzake bejaarden die met een AOW-uitkering rond moeten komen;

een, van KLM exel, inzake de "Hoofdlijnennotitie structuurschema Regionale en kleine luchthavens (SRKL)";

een, van de gedeputeerde staten van Limburg, ten geleide van de

Lijst van ingekomen stukken

discussienotitie Ruimte voor de rivier;
een, van G.J. Flint, inzake oprichting van een derde kamer;
een, van A.J. Landman, inzake ontastbare posities van onder andere artsen, psychiaters en ziekenhuizen.

Deze brieven e.a. liggen op de griffie ter inzage.